

C79 – C-WER9

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

23 april 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID
EN ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de komende wijziging in de structuur van de Generale Maatschappij en de eventuele repercussies hiervan voor de autonomie van Tractebel

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Donderdag 23 april 1998

VOORZITTER : De heer Robert Voorhamme

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.20 uur.*

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de komende wijziging in de structuur van de Generale Maatschappij en de eventuele repercussies hiervan voor de autonomie van Tractebel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Bogaert tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de komende wijziging in de structuur van de Generale Maatschappij en de eventuele repercussies hiervan voor de autonomie van Tractebel.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega, ik neem aan dat de geringe belangstelling van onze collega's in deze commissie omgekeerd evenredig is met het belang van het onderwerp van deze interpellatie.

Om alle eventuele misverstanden onmiddellijk in de kiem te smoren, zou ik ter inleiding willen beklemtonen dat ik met mijn interpellatie geenszins de indruk wil wekken dat ik bezorgd zou zijn om het al dan niet voortbestaan van de Generale Maatschappij op zich. Ik hoef u waarschijnlijk niet te zeggen dat de Generale Maatschappij in het verleden bij onze bevolking nauwelijks op enige indringende sympathie heeft kunnen rekenen. Dit had te maken met het franskiljons gedrag van haar bestuurders en met de historische en feitelijke vaststelling dat de Generale Maatschappij al te lang gewacht heeft om ook maar op enige manier interesse te tonen voor degelijke investeringen in

Vlaanderen. De historische context zal u wel bekend zijn.

Ik maak mij enkel en alleen zorgen om de consequenties voor heel wat Vlaamse bedrijven en investeringen van een eventuele opdoeking van de Generale Maatschappij of de opslorping ervan in een grotere groep. Ik kom hier uiteraard straks op terug.

Waarom zou ik mij zorgen maken om één van de voorlaatste Belgische bolwerken dat nu blijkbaar aan het trillen gaat en het gevaar loopt om straks, bij de minste opstoot, helemaal in elkaar te stuiken ?

Ongeveer een jaar geleden werd in deze commissie een belangrijke interpellatie van de heer Voorhamme gehouden waarbij wij ons toen aangesloten hebben, en in de plenaire vergadering stelde ikzelf ook een actuele vraag over de mogelijke – maar ondertussen verwezenlijkte – fusie van Suez en Lyonnaise des Eaux. Ik herinner mij nog goed dat de minister op 17 maart 1997 antwoordde nadrukkelijk te hopen dat die fusie niet zou doorgaan. Hij vreesde immers – terecht ! – dat Tractebel daarvoor uiteindelijk een filiaal zou worden van een gedegen concurrent.

Er bestond goede hoop dat bij de toen eveneens in het vooruitzicht gestelde fusie tussen Tractebel en Powerfin het aandeel van de Generale in Tractebel zou terugvallen van 65 percent naar hoogstens iets meer dan 50 percent. Dit zou voor Tractebel uiteraard een verbeterde positie inhouden. Er moest namelijk worden vermeden dat de Generale en Suez een hoger belang in Tractebel zouden verwerven.

De minister zei toen dat hij terdege rekening hield met het gevaar dat de door Tractebel in België gegenereerde cashflow via die fusie naar de toen Franse grootmoeder – die dus straks de moeder

Bogaert

wordt – zou worden gedraineerd. Daartegen moest een dam worden opgeworpen.

De fusie die vooral door de heren Mestrallet en Monod werd bedisseld, kwam er op 9 april 1997 dan toch. Het moet mij van het hart dat, met uitzondering van de heer Frère, de Belgen daar nauwelijks bij betrokken waren.

Meteen werd aangekondigd dat de niet-strategische participaties zouden worden verkocht, opdat de financiële structuur tijdens de fusie op een goed peil zou blijven. Lyonnaise des Eaux was op dat ogenblik een belangrijk concurrent op het vlak van verscheidene aspecten waarin Tractebel was gespecialiseerd. Het gevaar bestond dat de internationale groei van Tractebel, waar ook de minister steeds een groot voorstander van is geweest, zou worden opgeofferd aan de groei van Lyonnaise des Eaux.

De minister verklaarde dat federaal premier Dehaene van de heer Mestrallet de belofte had gekregen dat de Generale Maatschappij niet zou worden opgedoekt. Ik verwijs hiervoor ook naar een letterlijk en figuurlijk historisch geworden uitspraak van burggraaf Davignon op 9 april 1997: 'De Generale zal in haar huidige constellatie nog jaren bestaan. De Generale is nu geen vieille dame meer, de groep heeft haar eigen strategie, en het evenwicht tussen Suez en Lyonnaise hangt af van het succes van de Generale'. Dit verklaarde burggraaf Davignon amper één jaar geleden. Mijnheer de minister, in de toezichtsraad van Suez-Lyonnaise des Eaux zijn maar twee op de twintig leden Belg, en toch spreken sommigen over een Belgisch-Franse groep.

Een week later werd het de aandachtige waarnemer duidelijk dat Electrafina de referentieaandeelhouder werd van Suez-Lyonnaise des Eaux. In een uitzending van TerZake eiste de Vlaamse minister van Economie het ontslag van Mestrallet als voorzitter van de raad van bestuur van Tractebel. De minister beweerde dat ook de federale eerste minister Dehaene hetzelfde zou hebben gevraagd in een brief aan Mestrallet. 'Komen we er niet uit, dan ontstaat een politiek probleem. Dit is niet enkel op het Vlaamse, maar ook op het Belgische niveau het geval', aldus de eerste minister.

Ik wil dit verhaal in de juiste context plaatsen. Al deze gebeurtenissen speelden zich af op het moment dat het hele land, en zeker het Vlaamse gedeelte van het land, zich ergerde aan de toestand met Renault. Zelfs voor de objectieve waarnemers was duidelijk dat er sprake was van anti-Franse

gevoelens. Een aantal van de geciteerde uitspraken moeten aldus worden gezien in het licht van de gebeurtenissen in Vilvoorde.

De volgende dag deed ook federaal minister Di Rupo een duit in het zakje. Zijn voorstel was niet onaardig: hij ijverde voor wijzigingen aan de vennootschapswet. In oktober van het voorbije jaar hebben we in deze commissie een interessante discussie kunnen voeren over de principes van degelijk bestuur, en ook toen kwam deze wijziging ter sprake. Volgens mij is een dergelijke verandering van de wet een goede zaak, maar die kwam er vooralsnog niet op federaal niveau. Misschien is dit een van de 77 belangrijke wetswijzigingen waarover federaal minister De Clerck het voortdurend heeft, maar waarvan nog niet veel terecht is gekomen.

Uit onze vorige discussie heb ik afgeleid dat er nog voorstanders van deze wijziging zijn. Ook professor Daems stelde dat de landen, die een vennootschapsvorm kennen met een splitsing tussen kapitaal en bestuur, grotere ondernemingen hebben die nationaal zijn verankerd. In de banksector werd dit principe reeds gedeeltelijk toegepast. Het bankprotocol beschermt het directiecomité tegen al te opdringerige aandeelhouders.

Uit het boek van de heer Vinck, de geliefkoosde auteur van minister van Rompuy, die dit boek het beste van 1997 heeft genoemd, citeer ik: 'De Belgische economie zou veel aan slagkracht winnen als de bedrijven in hun raad van bestuur externen binnenhaalden die elders hun visie en kennis bewezen hebben.' Ook met deze woorden wordt duidelijk aangetoond dat het Belgisch-Franse model van referentieaandeelhouders totaal is achterhaald en geen enkele garantie voor verankering meer biedt. Een autonome structuur laat daarentegen wel toe dat ondernemingen verankeren via de structuur, en niet enkel via het kapitaal.

Een aantal maanden later, in juni 1997, werden concrete ad-hocregelingen voor Tractebel uitgewerkt. Ook hiervoor werd vertrokken van het idee dat de autonomie van Tractebel moet worden gegarandeerd, waardoor ook in de toekomst de belangen van onze ondernemingen niet zullen worden opgeofferd. Ik som deze structurele maatregelen even op. Geen enkele aandeelhouder van Tractebel mag meer dan de helft min één van de bestuurders leveren. Minstens een derde van de bestuurders van Tractebel moet onafhankelijk zijn. Dat betekent dat ze geen belangrijke participatie mogen hebben. Ik wil wel vraagtekens plaatsen bij hoe sommigen met die onafhankelijkheid omgaan.

Bogaert

Albert Frère doet uitspraken over zogenaamd onafhankelijke bestuurders. Ik verwijs naar Paul Desmaret junior die zagezegd onafhankelijk zetelt in de raad van bestuur van Tractebel. Dat kunnen we echter in vraag stellen.

De derde maatregel bij Tractebel is het strategisch comité van zeven. Om de statuten te wijzigen is een tweederde meerderheid nodig. Dat betekent in wezen dat de internationale expansie van Tractebel gegarandeerd is. Ik wil de minister vragen te evalueren wat de resultaten van die internationale expansie in het afgelopen jaar waren en in welke mate dat voor de KMO's enig positief resultaat heeft opgeleverd.

Op dat ogenblik werd ook de fusie van Electrabel en Tractebel in het vooruitzicht gesteld. Er zou zelfs een brief bestaan waarin Mestrallet daarmee akkoord gaat. Dat zou me wel verwonderen, omdat zo'n fusie met zich meebrengt dat de directe belangen van Suez-Lyonnaise in Tractebel fors dalen.

Wat is er verder overgebleven van uw eis dat Mestrallet moet aftreden als voorzitter van de raad van bestuur? Bij mijn weten is dat niet gebeurd. Ik heb wel vernomen dat dit bij de betrokkene in het verkeerde keelgat is geschoten. De relatie tussen Mestrallet en de Vlaamse regering zou er niet op zijn verbeterd. Misschien moeten we daarin de oorzaken zoeken van het feit dat niet Mestrallet, maar wel Davignon begin deze maand naar België is gekomen om mee te delen dat er enige wijziging in bepaalde structuren op komst is.

Ik heb in een of andere krant na dat bezoek gelezen dat u er blijft op aandringen dat de structuren van Tractebel die vorig jaar zijn opgezet, in stand worden gehouden. U zou ook hebben gezegd dat premier Dehaene nog een andere voorwaarde aan de overname van de Generale Maatschappij heeft verbonden: voor 23 april, vandaag dus, moeten de samenwerkingsgesprekken tussen de Generale Bank en Fortis succesvol zijn beëindigd. Op dit ogenblik verzamelt trouwens de algemene vergadering van de Generale Bank. Het ziet er echter niet naar uit dat dit samenwerkingsverband vandaag tot stand zal komen. Integendeel, het omgekeerde wordt verwacht. Wat zullen de Vlaamse en federale regeringen ondernemen om alsnog de plannen van Suez-Lyonnaise des Eaux te wijzigen, aangezien de voorwaarde van de premier niet is vervuld?

Ik wil de minister nog een aantal concrete vragen voorleggen. Ik heb begrepen dat het onderhoud met de heer Davignon heeft plaatsgevonden op zijn vraag. Zou de minister kunnen toelichten waarom dat initiatief van de heer Davignon kwam? Ik geloof niet dat hij indiscreet wordt door te zeggen wat er in dat gesprek precies aan de orde is geweest. Heeft de heer Davignon u ervan kunnen overtuigen dat de autonomie van Tractebel gevrijwaard blijft? Bent u zo goedgevolig om op zijn argumenten in te gaan? Is de mogelijke fusie tussen Tractebel en Electrabel ter sprake gekomen? Zo ja, wat is er gezegd? Verbindt u voorwaarden aan een eventueel bod van Suez op de Generale Maatschappij? Zo ja, welke? Verbindt u het succesvol afronden van mogelijke samenwerking tussen Fortis en de Generale Bank aan dit bod? Indien u dat doet, waarom? Indien u dat niet doet, waarom hebt u een andere mening dan de federale minister? Vindt u dat dit akkoord vóór vandaag tot stand moest komen? Dat is uiteraard een retorische vraag, maar ik wil weten in welke mate u eisen of een standpunt hebt geformuleerd tegenover de heer Davignon? Wat is uw huidige standpunt over de realisatie van een grote Belgische bank? Over welke verweermiddelen beschikt de Vlaamse regering om haar voorwaarden hard te maken?

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben blij dat deze interpellatie zo snel aan bod kan komen, want op die manier kunnen we inspelen op de actualiteit. Ik geef graag de visie van de Vlaamse regering op de recente ontwikkelingen door het verhoogd aandeelhouderschap van Suez in de Generale Maatschappij en de gevolgen daarvan op haar dochtermaatschappijen zoals Tractebel.

Ik zou eerst de algemene context willen schetsen. We hebben hierover al van gedachten gewisseld. De Vlaamse regering heeft een bepaalde filosofie ontwikkeld over deugdelijk bestuur, het corporate governance, en de garantie die dat geeft op de onafhankelijkheid van het bestuur tegenover de aandeelhouders. In de commissie bestonden daarover meningsverschillen. De Vlaamse regering wil niet zozeer streven naar aandeelhouderschap of eigendomsstructuren. U herinnert zich vast de discussie over het golden share, over deelname van Vlaamse groepen. We hebben gezocht op het vlak van de bestuursorganen en -structuren. Door de gebeurtenissen van de jongste weken is gebleken

Van Rompuy

dat de Vlaamse regering best kan vasthouden aan deze filosofie.

De interpellant stelt dat, ik citeer : 'Onder druk van analisten en fondsbeheerders zou de heer Mestrallet af willen van deze waarborgen.' Volgens mij is dat niet correct. De hervormingen in de statuten die verleden jaar door alle aandeelhouders, waaronder ook de fondsbeheerders, werden goedgekeurd, waren erop gericht om bij Tractebel bestuursstructuren te creëren die de belangen van alle aandeelhouders veilig zouden stellen. De gewijzigde bestuursstructuren bij Tractebel zijn bijgevolg in het belang van de niet-referentieaandeelhouders van Tractebel. De niet-referentieaandeelhouders hebben er inderdaad alle belang bij dat de Generale Maatschappij als referentieaandeelhouder geen misbruik maakt van haar positie in Tractebel om eenzijdig de belangen van Suez-Lyonnaise des Eaux te verdedigen. Integendeel, de minderheidsaandeelhouders die ongeveer 49 percent van de aandelen van Tractebel in handen hebben, zijn er bij gebaat dat Tractebel zich onafhankelijk en ten volle kan ontplooiën. Het is niet juist dat de wijzigingen in de statuten niet de goedkeuring zouden wegdragen van de minderheidsaandeelhouders en de fondsbeheerders.

Het zou kunnen dat de heer Mestrallet wat onder druk staat van fondsbeheerders en analisten, maar dan is dat niet ter wille van de statutenwijzigingen in België, maar wel omdat hij er zich toe verbonden heeft tegen 2002 de winst per aandeel van de Suez-Lyonnaise groep te verdubbelen. Dat betekent meteen ook dat de heer Mestrallet zich niet kan veroorloven ter wille van pure machtsspelletjes onzorgvuldig om te gaan met de activa van de groep in België. Er wordt niet getornd aan de goedgekeurde statutenwijzigingen.

De recente aankondiging van Suez-Lyonnaise dat zij hun belang in de Generale Maatschappij zullen verhogen van 63 percent tot 100 percent kwam niet echt als een verrassing voor ons.

Vorig jaar zijn we reeds tot de conclusie gekomen dat de fusie tussen Suez en Lyonnaise en de verandering van het aandeelhouderschap van Tractebel, gevolgen zou hebben voor de Generale Maatschappij. Ik heb toen al aangegeven dat een vereenvoudiging van de structuren van de Suez-Lyonnaise-groep in België in de sterren stond geschreven. Zelfs een verdwijning van de Generale Maatschappij kon volgens mij niet worden uitgesloten. De Generale verdwijnt dan wel niet, maar het is

duidelijk dat door het aandeelhouderschap van 100 percent van Suez in de Generale, deze enkel nog een symbolische betekenis heeft. De recente ontwikkelingen zijn voor ons dan ook geen verrassing.

Vorig jaar hebben we sterk aangedrongen op een statutenwijzigingen. Het is de bedoeling dat de Generale Maatschappij als referentieaandeelhouder geen meerderheid heeft in de raad van bestuur, dat er onafhankelijke bestuurders komen en dat een strategisch comité met onafhankelijke bestuurders wordt opgericht. Dit strategisch comité neemt alle strategische beslissingen, en bij belangenconflicten tussen Tractebel en de referentieaandeelhouder hebben de onafhankelijke bestuurders de doorslaggevende stem.

Deze bestuursstructuren werden ingebouwd in de statuten en goedgekeurd in de algemene vergadering. De stelling van de Vlaamse regering over de corporate governance heeft dus gevolgen gehad. Dit bewijst dat we de juiste weg hebben gevolgd.

Wijzigingen van de statuten zijn slechts mogelijk via een bijzondere meerderheid in de algemene vergadering. De ontwikkelingen in het kader van de corporate governance zijn allesbehalve oppervlakkig. Ze kaderen volledig binnen een internationale trend die zich op alle belangrijke beurzen van de wereld voordoet bij alle beursgenoteerde ondernemingen. De drijvende krachten achter deze veranderingen zijn de grote institutionele beleggers die van alle beursgenoteerde ondernemingen eisen dat onafhankelijke bestuurders worden opgenomen in de raad van bestuur. Hierin ligt precies de sterkte van de stappen die wij verleden jaar mee konden zetten.

Door de statutenveranderingen kon Tractebel zich inschrijven in een internationale trend. Dit was natuurlijk niet naar de zin van de referentieaandeelhouder, maar wel naar die van de 49 percent andere beleggers. Vooral die beleggers zullen protesteren wanneer hun belangen worden geschaad door de Franse aandeelhouder. Op die manier heeft het beleid machtige bondgenoten gevonden in de nieuwe beursmentaliteit.

Mijn kabinetschef heeft enkele weken geleden tijdens een lezing aan de Franqui-leerstoel in Louvain-la-Neuve een zeer interessante analyse naar voor gebracht. In de loop van de volgende jaren zullen we het einde van het traditionele Belgische kapitalisme beleven. De rol van de referentieaandeelhouders binnen de structuren van een onderneming zal, zoals elders in de wereld, veranderen.

Van Rompuy

Men kan zich afvragen hoe de autonomie van Tractebel kan worden verzekerd. Wanneer een directie niet alleen rekening moet houden met de belangen van de referentieaandeelhouder, maar ook die van de andere aandeelhouders moet garanderen, is de directie wel verplicht zich onafhankelijk op te stellen ten opzichte van de referentieaandeelhouder. Wanneer de directie acties onderneemt die alleen de referentieaandeelhouder ten goede komen, zullen de minderheidsaandeelhouders snel de onafhankelijke bestuurders ter verantwoording roepen.

Binnen Tractebel is er nu een strategisch comité, dat bestaat uit de voorzitter, drie vertegenwoordigers van de referentieaandeelhouder en drie onafhankelijke bestuurders. In de raad van bestuur moet ook een meerderheid komen uit de niet-referentieaandeelhouders. Indien de referentieaandeelhouder bepaalde beslissingen opdringt, kan hij door de onafhankelijke bestuurders ter verantwoording worden geroepen.

Dit alles houdt een andere manier van denken in dan die van een vijftal jaar geleden. In binnen- en buitenland is er een stille maar onomkeerbare revolutie aan de gang waardoor de mentaliteit bij de beursgenoteerde ondernemingen drastisch verandert.

Het is belangrijk dat die weg wordt bewandeld. De beurswaarde van Tractebel bedraagt 380 miljard frank. Een fusie tussen Tractebel en Electrabel zou volgens analisten de beurswaarde verhogen tot meer dan 700 miljard frank. De idee van een eigendomsverankering is dan ook totaal irrealistisch. Wie in Vlaanderen zou ooit bij machte zijn om een controlerende participatie in een dergelijke groep te bekomen? Het gaat om gigantische bedragen. Gisteren werd in de kranten de beurswaarde van de GIMV op 80 miljard frank geschat. Dat bedrag vertegenwoordigt niet meer dan één tiende van de waarde van de groep die na een fusie van Tractebel en Electrabel tot stand zou komen. Daarom is de methode van het deugdelijk bestuur – van de corporate governance – aangewezen. Onafhankelijke bestuurders moeten de onafhankelijkheid van het management garanderen. Controle via het verwerven van de eigendom is niet langer aangewezen.

Ik wil nu even ingaan op de specifieke vragen. De heer Davignon heeft mij op dinsdag 7 april onmiddellijk gebeld om toelichting te geven bij het artikel dat in *Le Soir* is verschenen. *Le Soir* had bericht dat het belang in de Generale van 63 naar 100 percent zou worden opgetrokken. Hij heeft

essentieel twee zaken benadrukt. Ten eerste : de volledige overname van de Generale Maatschappij door Suez-Lyonnaise betekent niet dat de Generale Maatschappij zou verdwijnen. We nemen daarvan akte. En ten tweede : op mijn vraag over wat er met Tractebel zou gebeuren, heeft hij gezegd dat de statuten niet opnieuw worden gewijzigd. Volgens hem zal naar aanleiding van de overname van de resterende Generale Maatschappij-aandelen in de prospectus expliciet worden gesteld dat de statuten van Tractebel ongewijzigd zullen blijven. Daarom heb ik u deze statuten laten bezorgen.

Als mocht blijken dat er desondanks toch wijzigingen aan de statuten worden aangebracht, dan kunnen we verschillende initiatieven nemen. We hebben geen enkele reden om dat vandaag reeds te doen. Maar in voorkomend geval overweeg ik om er bij de federale regering op aan te dringen de aanbevelingen van de commissie-Cardon, die in opdracht van de beurscommissie voorstellen heeft ingediend voor de samenstelling van de raden van bestuur van beursgenoteerde ondernemingen, wettelijk op te leggen aan beursgenoteerde ondernemingen.

Ik zal er bij de heren Davignon en Mestrallet op aandringen om de komende maanden oplossingen te zoeken via een duidelijke taakomschrijving tussen Lyonnaise en Tractebel. Dit zou onder meer kunnen gebeuren door Tractebel de wereldwijde strategische bevoegdheid op het gebied van energie te geven. In die context lijkt het mij belangrijk een fusie tussen Tractebel en Electrabel te bewerkstelligen. We zijn van oordeel dat de internationale positie van Tractebel en Electrabel wordt versterkt als beide één groep zouden vormen. Dat behoort echter niet tot de bevoegdheden van de federale en de Vlaamse regering. In elk geval zien ook Franse analisten geen bezwaren tegen zo een fusieoperatie. Voor de inkomsten en de rendabiliteit van Suez zou zo een fusie geen slechte zaak zijn.

De Generale en Suez bezitten in de groep-Tractebel 51 percent van de aandelen. Tractebel bezit ongeveer 39 percent van de aandelen van Electrabel. Na een fusie zou het aandeelhouderschap van de Generale en Suez in die groep terugvallen tot 40 percent, waardoor ze geen meerderheid meer zouden hebben. Dat zou een bijkomende garantie vormen voor de onafhankelijkheid van Tractebel en Electrabel. De Vlaamse regering kan op een fusie aandringen, maar uiteindelijk zijn het de aandeelhouders zelf die daarover moeten beslissen. Ik heb zelf geen contact gehad met de heer Mestrallet. Dat was ook niet nodig, want de Generale Maatschappij is de referentieaandeelhouder van Tracte-

Van Rompuy

bel. Ik heb wel contacten gehad met de heer Davignon over de recente ontwikkelingen inzake het aandeelhouderschap van de Generale. Ook de minister-president heeft daarover verleden maandag contacten gehad met de heer Davignon.

Ik ben het met de interpellant eens dat het dossier van een eventuele samenwerking tussen de Generale Bank en Fortis AG totaal los staat van de volledige overname van de Generale Maatschappij door Suez-Lyonnaise. Ik zie geen reden om beide dossiers aan elkaar te koppelen. Ik heb begrepen dat u me over dat onderwerp citeert. Ik wil echter benadrukken dat ik daarover nooit een standpunt heb ingenomen. Ik vind dat ik dat ook nu niet moet doen. Het behoort niet tot mijn taken om me daarover uit te spreken. Of een fusie tussen Fortis en de Generale Bank een goede of een slechte zaak is, moet door de eigenaars worden uitgemaakt.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb u niet geciteerd. Ik heb het wel over de opvattingen van premier Dehaene gehad, en ik had graag van u vernomen wat u daarover denkt.

Minister Eric Van Rompuy : Beide dossiers moeten afzonderlijk worden bekeken. Ik ben van oordeel dat de politieke wereld over deze zaak geen standpunten moet innemen. Als bijvoorbeeld de Kredietbank met CERA wil samenwerken, dan moeten ze dat zelf maar weten. Een eventuele samenwerking met het Gemeentekrediet zou wel de gemeenten enigszins bij de zaak betrekken. Die betrokkenheid zou aan de zaak een zekere vorm van openbaar karakter geven. Dit is een loutere privé-aangelegenheid.

Ik ga vrijwel altijd akkoord met wat de eerste minister zegt, maar in dit geval weet ik niet wat hij heeft gezegd. Laten we hierover dan ook geen discussie voeren.

De laatste bedenking houdt verband met de liberalisering van de energiemarkt. Ik denk dat we daarover ook in de commissie onze visie duidelijk hebben weergegeven. De ontwikkelingen rond Tractebel zullen ons zeker niet doen afwijken van het standpunt dat Vlaanderen het meest gebaat zal zijn bij een geliberaliseerde energiemarkt. We blijven aandringen op een spoedige invoering van de richtlijn in België. Op 19 februari 1999 zou de richtlijn moeten ingaan, maar men heeft reeds vooropgesteld om een jaar uitstel te vragen. Toch blijven we aandringen op een zo snel mogelijke liberalisering.

De Vlaamse regering heeft een bepaalde strategie ontwikkeld. Tijdens de volgende maanden zullen we dit dossier in diezelfde lijn volgen. Ik ben van mening dat de onafhankelijkheid in de statuten van Tractebel een belangrijk punt is geweest. Voor de toekomst vinden we een fusie tussen Tractebel en Electrabel ook heel belangrijk omdat die meer garanties kan bieden voor de onafhankelijke ontwikkeling van Tractebel. We hebben dit dossier vorig jaar zo sterk gevolgd omdat we van mening zijn dat er bij de internationale ontwikkeling van Tractebel een grotere flowback moet zijn naar onze KMO's, naar het Vlaams economisch weefsel. We vonden dat er onvoldoende interactie was. Het genereren van nieuwe economische activiteiten vanuit die groep naar het Vlaams economisch leven is één van de taken van de onafhankelijke bestuurders. In de loop van de volgende jaren zullen ze trachten de bekommernissen vanuit Vlaanderen in deze groep waar te maken.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wil me trouwens aansluiten bij zijn inleiding, namelijk dat het goed is dat we op die manier snel op de actualiteit kunnen inspelen. Het moet meer gebeuren dat interpellaties over actuele thema's op een snelle manier worden geagendeerd. Op dat punt ben ik het volledig met de minister eens.

Ik vrees echter dat ik tot andere conclusies kom. U zegt op het einde terecht dat u het belang dat u hecht aan de internationalisering van Tractebel, situeert in de noodzakelijke terugvloeiing naar de Vlaamse KMO's. Mijn vraag blijft in welke mate u dat de voorbije maanden heeft kunnen evalueren. Ik deel uiteraard uw bekommernis over die terugvloeiing, maar ik beschik niet over voldoende tastbare bewijzen dat dit tijdens de laatste maanden effectief is gebeurd.

Ik ben me ervan bewust dat de zogenaamde onafhankelijke bestuurders niet namens de Vlaamse regering in het strategisch comité zitten en men ze ook niet als dusdanig kan convoceren. Niets belet u echter om als bevoegd Vlaams minister voor de nodige opvolging en concrete evaluatie te zorgen. Het zou me meer geruststellen indien u concrete cijfers zou kunnen geven over deze resultaten. De minister-president zou dezelfde bezorgdheid hebben geuit. Zonder concrete resultaten heb ik daar echter geen boodschap aan. U verwijst ook naar het gesprek dat hij maandag met de heer Davignon heeft gehad, maar verder zegt u daar niets over. Dat gesprek op zich is niet belangrijk, maar het is

Bogaert

wel essentieel om te weten welke garanties eventueel werden gegeven en hoe de heer Davignon ze kan hardmaken. Het verbaast me trouwens dat u niet aanwezig was tijdens die bijeenkomst.

Minister Eric Van Rompuy : U moet daar geen probleem achter zoeken.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat doe ik ook niet, maar het feit dat de heer Davignon op bezoek gaat bij de minister-president de dag na diens reactie in de pers op mijn interpellatieverzoek, is niet voldoende om mij gerust te stellen. We kennen dat soort van reacties ondertussen.

Mijnheer de minister, u beweert het tegengestelde van premier Dehaene, die een essentiële voorwaarde heeft verbonden aan de overname van de Generale Bank : de Generale Bank en Fortis moeten tegen vandaag een samenwerkingsakkoord sluiten. Ik heb uw standpunt hierover gevraagd, maar u hebt dat niet nadrukkelijk bekendgemaakt. U zegt enkel dat een politicus daarover geen uitspraak moet doen, dit terwijl de premier een harde voorwaarde verbindt aan de overname van de Generale. Twee belangrijke politici van dezelfde politieke familie die een grote verantwoordelijkheid dragen, beweren dus het tegenovergestelde. Ik til daar echt heel zwaar aan. Het is duidelijk dat u en de premier van mening verschillen. De premier heeft een duidelijke uitspraak gedaan : de overname mag enkel plaatsvinden als er ten laatste vandaag een samenwerkingsakkoord tussen de Generale Bank en Fortis totstandkomt. Het is natuurlijk wel nog de vraag of de premier een overname kan tegenhouden. Mijnheer de minister, u beweert dat een politicus zich niet moet uitspreken over een dergelijke privé-aangelegenheid. Ik ben het met u eens, maar u moet wel beseffen dat u regelrecht ingaat tegen premier Dehaene.

Ik pleit niet voor een fusie tussen Electrabel en Tractebel op basis van een eigendomsstrategie. In Vlaanderen kan voorlopig niemand dat realiseren. Een dergelijke fusie zou tot gevolg hebben dat de invloed van Suez-Lyonnaise des Eaux in Tractebel sterk daalt. Is het juist dat de heer Mestrallet het eens is met een fusie ? Dat zou me enorm verbazen. Men heeft me ingefluisterd dat er een geschrijf in die zin bestaat. Ik kan dat echter niet bewijzen.

Mijnheer de minister, beschikt u over meer informatie en kent u de houding van de heer Mestrallet ? U hebt nog geen contact met hem opgenomen, maar stelt dat wel in het vooruitzicht.

Welke harde afspraken wilt u maken ? U hebt terecht uw bezorgdheid geuit, maar afspraken maken is nog iets anders.

We hebben hier al vaak gedebatteerd over de liberalisering van de energiesector. Natuurlijk zijn we daar voorstander van. De werkelijkheid toont ons vandaag echter iets anders : de betonnening van de statuten en de contracten met Electrabel en Tractebel voor de volgende tien tot vijftien jaar is een feit. Het zal dan ook heel moeilijk zijn om volgens het vrijemarktprincipe elektriciteit te kopen bij concurrerende bedrijven. Als die fusie financiële voordelen oplevert voor Vlaanderen, duurt het minstens een decennium vooraleer men daar iets van merkt.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, eigenlijk is dit een soort van algemene vergadering van aandeelhouders die analyseert wat de meerderheid van het bedrijf moet doen. Het is echter onmogelijk om vat te krijgen op die meerderheid, ongeacht wie er deel van uitmaakt.

Men mag zich ook geen illusies maken over een eventuele blokkering van de participaties van een bepaalde groep in een vennootschap. Zelfs als de vennootschap op de beurs is genoteerd, is dat onmogelijk. Een grote beursopkoop kan immers voldoende zijn om alle machtsverhoudingen in dat bedrijf te veranderen.

Ik wil enigszins afwijken van de discussie over de nood aan participatie en over wie moet participeren. We moeten ons afvragen wat de negatieve gevolgen kunnen zijn van een dergelijke operatie voor de Vlaamse economie. Door een meerderheids- of machtsverandering in een bepaald bedrijf wordt de werking van dat bedrijf zwaar gehypothekeerd. Men drukt zijn bezorgdheid uit over de afgeleiden voor bepaalde bedrijven. Dat geldt niet alleen voor Tractebel, maar ook voor de talrijke andere bedrijven in de Vlaamse economie die zich in vreemde handen bevinden. Men zou ook de wens kunnen uitdrukken dat er meer afgeleiden moeten zijn voor de KMO's. Ik vind dat de minister van Economie die wens mag uitdrukken en het bedrijfsleven mag verzoeken om een samenwerkingsverband tussen de grote bedrijven en de KMO's. Mijn vraag is echter : welk risico lopen we bij de wijziging van het aandeelhouderschap ? Dat is de hamvraag. Lopen we überhaupt een risico ? Anders bemoeien we ons met iets waarmee we niets te maken hebben, en gedragen we ons min of

Laverge

meer als een beursvergadering. Ik vind zeker niet dat dit laatste een taak is van de politiek.

De voorzitter : Mijn bedenkingen sluiten enigszins aan bij deze van de heer Laverge. We bevinden ons hier in de sfeer van privé-ondernemingen. Tot nu toe hebben we terzake echter een vrij dubbelzinnige houding aangenomen. Enerzijds hebben we het hier wel degelijk over een privé-onderneming, want dat is Tractebel steeds geweest. Er vinden bijgevolg ook evoluties plaats die gebruikelijk zijn bij dit soort ondernemingen. Daar het niet om een overheidsbedrijf gaat, moeten we ons dus uiterst behoedzaam opstellen. Anderzijds hebben we een mentaliteit gekweekt waarbij dit bedrijf niet zozeer als een privé-onderneming werd beschouwd, maar eerder als een instantie die innig met ons staatsbestel is verbonden. Deze mentaliteit werd gecreëerd door het feit dat deze groep zich doorheen de geschiedenis in verschillende hoedanigheden heeft verweven met een aantal publieke opdrachten in ons bestel.

Men heeft het vaak over liberalisering in verband met activiteiten waarbij dit technisch gezien nochtans niet echt mogelijk is. Hier is die liberalisering wel mogelijk. We moeten dus concluderen dat dit een privé-onderneming is, en dat die gevoelsmatige kijk, deze affectie misschien enigszins misplaatst begint te worden.

In het verleden en ook vandaag hebben we in deze commissie gediscussieerd over het idee van een golden share. Ikzelf heb toen verklaard dat dit idee weliswaar niet te nemen of te laten was, maar dat het toch eens moest worden overwogen. Het wordt immers ook elders toegepast. Als de overheid en de democratische instellingen vinden dat deze groep een cruciale rol vervult en zal blijven vervullen in een aantal activiteiten die nauw samenhangen met het overheidsbeleid, dan is het misschien nodig daarop een sterkere controle te krijgen. Via een dergelijke golden share zouden we over een soort veto beschikken.

Ik schaar me volkomen achter het principe van corporate governance en het toepassen daarvan in privé-ondernemingen. Dat is immers een goede zaak, ook in een bedrijf zoals Tractebel. Maar corporate governance zoals toegepast op Tractebel biedt onvoldoende antwoord op die dubbelzinnige kwestie waarmee we worden geconfronteerd. Ik heb de gelegenheid gehad om met een aantal mensen te praten die ondertussen als onafhankelijk

bestuurder deel uitmaken van de constructie. Het spreekt vanzelf dat er geen band is met het beleid : ze krijgen geen mandaat van de Vlaamse of de federale regering. Vaak vragen ze zich af wat in de gegeven omstandigheden hun beste opstelling kan zijn, rekening houdend met hun verbondenheid met het bedrijfsleven.

Politici zouden eens moeten nadenken over de verwevenheid van de betrokken groep met onze economie. Gaandeweg lijken een aantal dingen onvermijdelijk. De Suez-groep is op weg een mondiale economische positie uit te bouwen en te verdedigen. Ik zie niet in hoe men dat zou kunnen tegenhouden. Ik vraag me ook af of dat wel hoeft, en welke instantie dat zou moeten doen. Wel dreigt onze regio door die verankering te maken te krijgen met een groep die veel meer macht heeft dan om het even welke overheid in dit land nog kan opbrengen. Dat is de realiteit.

Toch stoort iets me aan de wijze waarop het spel wordt gespeeld. Daarin kan ook een verklaring liggen voor de houding van premier Dehaene. Men kan het wel hebben over het spel van aandeelhouders van de Generale, en inderdaad zullen de raad van bestuur en de aandeelhouders van de Generale zich moeten uitspreken over de beslissing over de hergroeperingen in de financiële sector. Ik vind het echter niet echt aanvaardbaar dat Suez die voorwaarden lijkt te stellen. Het heeft er alle schijn van dat Suez heeft gezegd dat het wel nuttig is dat er een bankfusie komt, maar dat er dan wel eerst een aantal andere dingen moeten gebeuren. Het gaat dan vooral over het aandeelhouderschap binnen de Generale. Dat vind ik dus onaanvaardbaar. Als dit de houding van premier Dehaene verklaart, dan steun ik hem daarin ten volle. Dit is dan immers een vingerwijzing naar de referentieaandeelhouder.

Het is inderdaad een ongelukkige situatie. Die is echter niet ontstaan bij de regering, maar wel bij de referentieaandeelhouder. Dat is deontologisch niet verantwoord. Men kan niet tegelijkertijd aan de ene kant een pleidooi houden voor onafhankelijk ondernemerschap en aan de andere kant dit soort van quasi-politieke spelletjes spelen.

De heer Jacques Laverge : Ik wil toch wel even wijzen op het grote verschil tussen het Franse concept van corporate governance en het Angelsaksische model. In Frankrijk is er nog een veel grotere spie-lerlei. Wij staan al verder met het onafhankelijkheidsconcept.

De voorzitter : Dat klopt, maar daarom is het niet minder onaanvaardbaar. Deze zaken gaan hoe dan ook niet samen. Het is dan ook niet meer dan logisch dat we daarover een aantal bedenkingen formuleren.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, uw schroom verwondert me enigszins. Ik herinner me de discussie van vorig jaar. U sprak u toen uit in duidelijker bewoordingen.

De voorzitter : We hebben er toen voor gepleit om de mogelijkheid te onderzoeken om een golden share te nemen, om op die manier een en ander te blokkeren. Als nu blijkt dat dit om allerlei redenen niet nuttig is, moeten we een minder dubbelzinnige houding aannemen tegenover die groep en haar verwevenheid in onze economie.

De heer Jean-Marie Bogaert : In dit verband speelt ook de vraag of het een privé-onderneming is en in welke mate de overheid eventueel een rol speelt. Het is inderdaad juist dat het in wezen een privé-onderneming is. Uw redenering zou opgaan als de situatie anders was : als we bijvoorbeeld op het vlak van de energievoorziening in een echte vrijemarktsituatie zouden zitten. U zegt echter zelf dat dit niet zo is. Ik geloof trouwens ook niet dat dit op korte termijn realiseerbaar is, ook al ben ik ervan overtuigd dat het belangrijk is. Als we in een dergelijke vrijemarktsituatie zouden zitten, zou er inderdaad met de huidige evolutie nauwelijks een probleem zijn. De realiteit is echter anders. De huidige evolutie heeft dus wel zeker grote gevolgen, ook voor onze KMO's.

De heer Jacques Laverge : De vraag is of dit dan als negatief moet worden beschouwd.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat is mijn aanvoelen. Ofwel worden de beslissingen over de energievoorzieningen en alles wat daar politiek mee samenhangt in Brussel genomen, ofwel worden ze in Parijs genomen. Mijns inziens maakt dit wel degelijk een verschil uit voor de ondernemingen in Vlaanderen. Ik denk dat de toekomstige gebeurtenissen mij hierin gelijk zullen geven. Het feit dat we niet vrij kunnen kiezen, noch inzake producenten van energie, noch inzake toeleveranciers ervan, is hoe dan ook een serieuze handicap, die dit soort van constructies zeer moeilijk maakt.

Mijnheer de voorzitter, misschien schatten we dit aspect van de problematiek iets anders in. Ik denk niet dat premier Dehaene zijn voorwaarde voor de samenwerking tussen de Generale Bank en Fortis

in het oor gefluisterd kreeg door de heer Mestrallet, of door wie dan ook – integendeel zelfs.

De voorzitter : Zo bedoelde ik het ook niet.

De heer Jean-Marie Bogaert : De heer Mestrallet wil net van de Generale Bank af. Als men de verhoudingen kent tussen de voorzitters van Fortis en de Generale Bank, weet u wel hoe de situatie eigenlijk is. Als de eerste minister zich dan zo opstelt, moet hij daar ook de nodige consequenties uit trekken. Ik ben dus echt benieuwd naar de houding van premier Dehaene als die voorwaarde niet wordt gerealiseerd.

Mijnheer de minister, ik stel vast dat u het met mij eens bent als ik de uitspraken van premier Dehaene vanuit politiek oogpunt verfoeilijk vind.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Bogaert, ik ben ervan overtuigd dat ik het woord verfoeilijk niet heb gebruikt.

De heer Jean-Marie Bogaert : We zullen de verslagen erop nalezen. Misschien hebt u het inderdaad niet zo sterk uitgedrukt.

Minister Eric Van Rompuy : Volgens de thesis van de voorzitter is de heer Mestrallet verantwoordelijk voor deze koppeling. Volgens mij ligt een foutieve analyse van de Belgische toestand aan de oorsprong van de koppeling. De heer Mestrallet was bevreesd dat zijn plan om 100 percent aandelen te nemen in de Generale – in feite een puur boekhoudkundige operatie – op veel weerstand zou stuiten in een bepaald Belgisch milieu. Om zijn plan erdoor te krijgen moest hij als het ware een geste doen tegenover 'la grande banque belge'. Hij heeft dan ook voor deze koppeling gezorgd.

De Vlaamse regering wilde van in het begin niet inspelen op de verdediging van de Generale Maatschappij, zoals u in de inleiding van uw interpellatie al zei. We hebben aan de eerste minister uitdrukkelijk gezegd dat er voor ons geen koppeling aan die dossiers was. U zoekt teveel naar de verschillen tussen de wensen van de Vlaamse regering en die van de federale regering. De deadline is 23 april, vandaag dus. De dag is nog niet voorbij. We vernemen het nieuws van de dag trouwens niet steeds op die dag zelf. De komende dagen of weken zal er meer duidelijkheid komen over een eventueel samenwerkingsakkoord.

U beweert dat corporate governance in Frankrijk anders is dan in België. Technisch en theoretisch is

Van Rompuy

dat juist. Vanuit praktisch oogpunt wil ik er echter op wijzen dat ik mij voor de gebeurtenissen rond Tractebel en Electrabel niet baseer op Franse documenten, maar enkel op documenten van de Amerikaanse adviseur J.P. Morgan. We moeten ons geen illusies maken dat dit debat in Brussel of Parijs wordt gevoerd. Dit gebeurt in Londen en New York, waar de analisten die stellingen innemen over een fusie van Tractebel en Electrabel, van oordeel zijn dat een fusie tussen Electrabel en Tractebel in het belang van de heer Mestrallet is. Om een of andere emotionele reden vindt hij het moeilijk om dat te aanvaarden : dan moet hij immers een zekere dilutie aanvaarden. Dit is echter theorie : hij heeft al aanvaard eigenlijk geen meerderheid te hebben in de raad van bestuur. Het gaat hier over schijnmanoeuvres. Hij kan het aandeel wel vergroten door transfers van aandelen.

We moeten streven naar een groep met twee polen : een waterpool, volledig gestuurd vanuit Frankrijk, en een energiepool, volledig gestuurd vanuit België. Rechtstreeks gaat dit niet, maar door dit te blijven herhalen, doen we een stap in de goede richting. Elio en Traegen, twee maatschappijen in handen van Lyonnaise, moeten dan wel naar het Belgische deel worden overgeheveld, wat gevoelig ligt. Op de achtergrond speelt afval een belangrijke rol. Het is niet in het Vlaamse belang om een trade te doen waarbij we energie in handen krijgen en afval afstoten. We moeten de operatie Elio-Traegen echter realiseren.

Een aantal mensen hebben de indruk dat het hier enkel over Tractebel gaat. Het beleid heeft bewezen dat Tractebel maar een casus is in een fundamentele hervorming van corporate governance. Het is niet toevallig dat we dit dossier concreet behandelen. We proberen een aantal voorbeelden en structuren te creëren die we anders niet kunnen realiseren. Als het lukt met de onafhankelijke bestuurders, dan krijgen de plannen van de commissie-Cardon geloofwaardigheid. We brengen dan een beweging tot stand die veel fundamenteeler is.

De voorzitter en de heer Bogaert vroegen waarom de Vlaamse regering deze zaak met meer dan gewone belangstelling volgt. Ze wijzen erop dat het om een privé-onderneming gaat. Dat is natuurlijk juist, maar het gaat tevens om energievoorziening. In die sector is vaak sprake van de facto monopolievorming. Dat heeft grote gevolgen voor de gebruikers en de economie in het algemeen. Onze bekommernis gaat uit naar de invloed op het

publieke domein van wie het daar voor het zeggen heeft.

Ik ben het eens met de heer Voorhamme dat de overheid in zekere zin een dubbelzinnige houding aanneemt. Tractebel is een privé-onderneming, maar toch speelt de overheid er een rol in. De kabinetschef en ikzelf hebben bijvoorbeeld een belangrijke bijdrage geleverd aan het idee om binnen Tractebel statutenwijzigingen tot stand te brengen. Eigenlijk is dat niet 'our cup of tea', maar we hebben het toch gedaan omwille van de grote interactie met het economisch gebeuren in Vlaanderen.

U reikt ook geen alternatief aan, mijnheer Bogaert. U stelt vragen bij de corporate governance, maar wat is uw alternatief, behalve liberalisering ? Wij zijn ook voorstander van liberalisering, maar dat is een proces dat jaren duurt.

Uiteindelijk zal heel de zaak uitmonden in een geliberaliseerde Europese markt, waarbinnen de monopolies geleidelijk aan invloed zullen winnen en waarin de rol van de overheid anders zal zijn dan nu. We zijn bekommerd om dat dossier. In de loop der jaren zal die ontwikkeling een andere dimensie krijgen. Gelukkig maar, want ik denk dat de liberalisering de beste manier is om op een aantal terreinen goede economische oplossingen te vinden.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : U vraagt mij om alternatieven aan te reiken. Ik ben echter niet verantwoordelijk voor deze toestand. Die wordt overigens door heel wat bestuurders op alle niveaus, van nationaal tot gemeentelijk, niet als onhandelbaar beschouwd, vanwege de financiële voordelen die eraan zijn verbonden. U kent de truc om de besturen zoet te houden met de monopolisering in de energiesector.

Het is niet mijn taak om die evolutie om te buigen. Ik heb een poging gedaan toen de verlenging van de samenwerking van vele intercommunales met Electrabel aan de orde was. De Vlaamse regering heeft ook toen bakzeil gehaald, onder andere omwille van toezeggingen inzake Telenet. In de discussie terzake zeiden we destijds al dat het enige goede alternatief erin bestaat dat elke gemeente in Vlaanderen de materiële en feitelijke middelen krijgt om vrij te beslissen waar, bij wie en tegen welke prijs ze energie aanschaft. Alleen zo hebben we de handen vrij om te doen wat we willen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 12.10 uur.*
